

Arkeologisk utredning inför ledningsdragning

HAMRE – RYLLSHYTTAN

genom Hedemora och Garpenbergs socknar
Hedemora kommun, Dalarna

Arkeologisk rapport 2011:4

Greger Bennström

Arkeologisk utredning inför ledningsdragning

HAMRE –

RYLLSHYTTAN

genom Hedemora och Garpenbergs socknar
Hedemora kommun, Dalarna

Dalarnas museum

Arkeologisk rapport 2011:4

Greger Bennström

Renritning: Greger Bennström

Form: Eva Carlsson

Framsida: Husgrunden från 1900-talet på torplämningen Stålbo, Garpenberg. Fotot taget från NV. Fotograf: Greger Bennström.

Rapporten kan beställas från Dalarnas museum, Box 22, 791 21 FALUN
tfn 023-76 55 00, fax 023-283 58, e-post info@dalarnasmuseum.se

© Lantmäteriverket Gävle 2006. Medgivande MS2006/02203

© Dalarnas museum 2011

Tryck: Dalarnas museum, Falun, 2011

ISSN 1400-8815

Innehåll

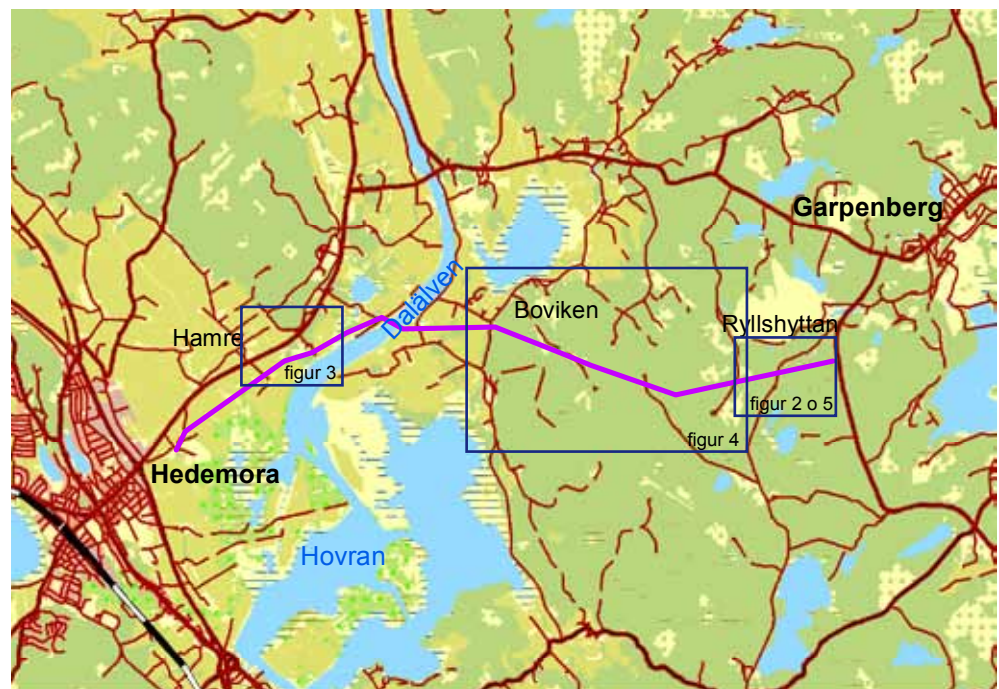
Inledning	5
Syfte.....	5
Metod.....	6
Kartstudier	6
Fördjupad fornminnesinventering.....	6
Kunskapsläge.....	6
Undersökning.....	8
Resultat	9
Tolkning.....	10
Konsekvenser och rekommendationer	12
Måluppfyllelse.....	12
Sammanfattning	12
Referenser.....	13
Arkiv	13
Tekniska och administrativa uppgifter	13
Figurförteckning.....	14
Nyregistrerade lämningar, Bilaga 1.....	15

Inledning

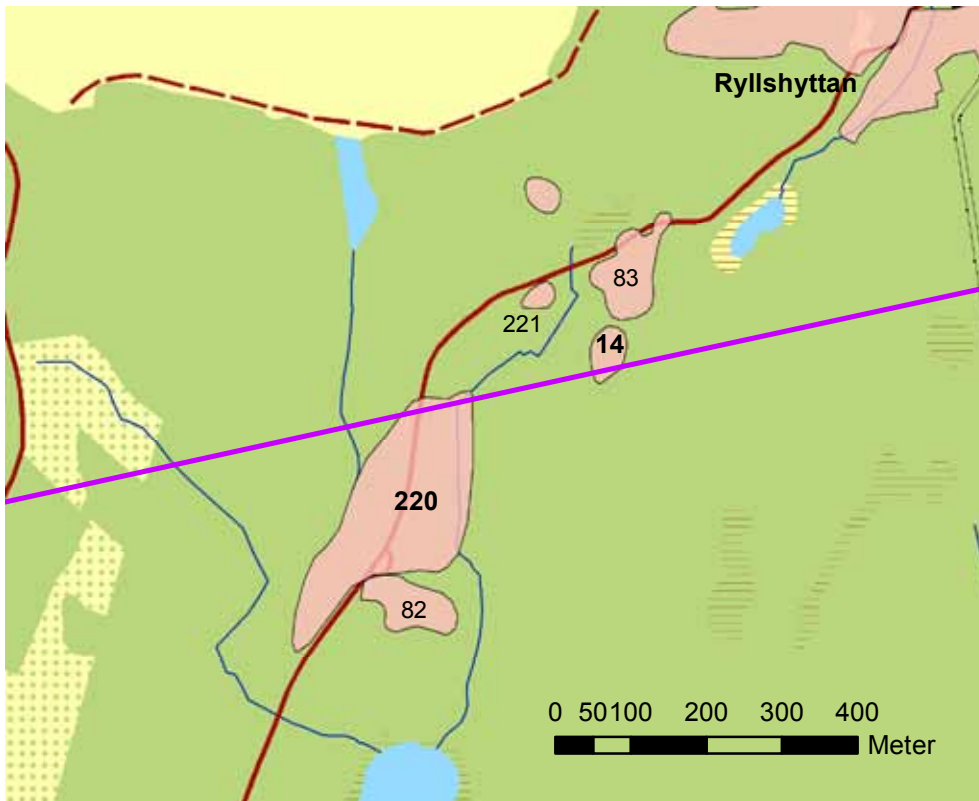
Vattenfall Eldistribution AB planerar att anlägga en luftburen kraftledning mellan Hedemora och Garpenberg (figur 1), Hedemora kommun. Då flera lämningar i Riksantikvarieämbetets fornminnesregister finns i ledningens sträckning eller närområde fick Dalarnas museum i uppdrag att utföra en arkeologisk utredning i form av en fördjupad fornminnesinventering. Ledningens sträckning som skulle utredas var ca 10 km lång och 40 m bred. Utredningen skedde i enlighet med Länsstyrelsen Dalarnas beslut, dnr 431-248-11, och uppdragsgivare var Vattenfall Eldistribution AB.

Syfte

Syftet med utredningen var att fastställa om tidigare okända fornlämningar fanns inom den planerade ledningens sträckning samt att kontrollera redan kända lämningar. Vidare skulle utredningen fastställa om en berörd torplämning, Garpenberg 220:1, vilken var registrerad som bevakningsobjekt i fornminnesregistret, utgjorde fast fornlämning eller inte.

Figur 1. Utdrag ur fastighetskartan med den planerade ledningens sträckning markerad med lila. Rutorna hänvisar till detaljkartorna, figur 2–5. Skala 1:100 000.

Figur 2. Östligaste delen av utredningsområdet med gruvområde RAÄ-nr 14 och torplämning RAÄ-nr 220 samt gruvområdena RAÄ-nr 82, 83 och 221 markerade på utdrag ur fastighetskartan. Mittlinjen av ledningsgatangens sträckning markerad med lila. Skala 1:10 000.

Metod

Utredningen bestod av en översiktlig kartstudie och en fördjupad fornminnesinventering.

Kartstudier

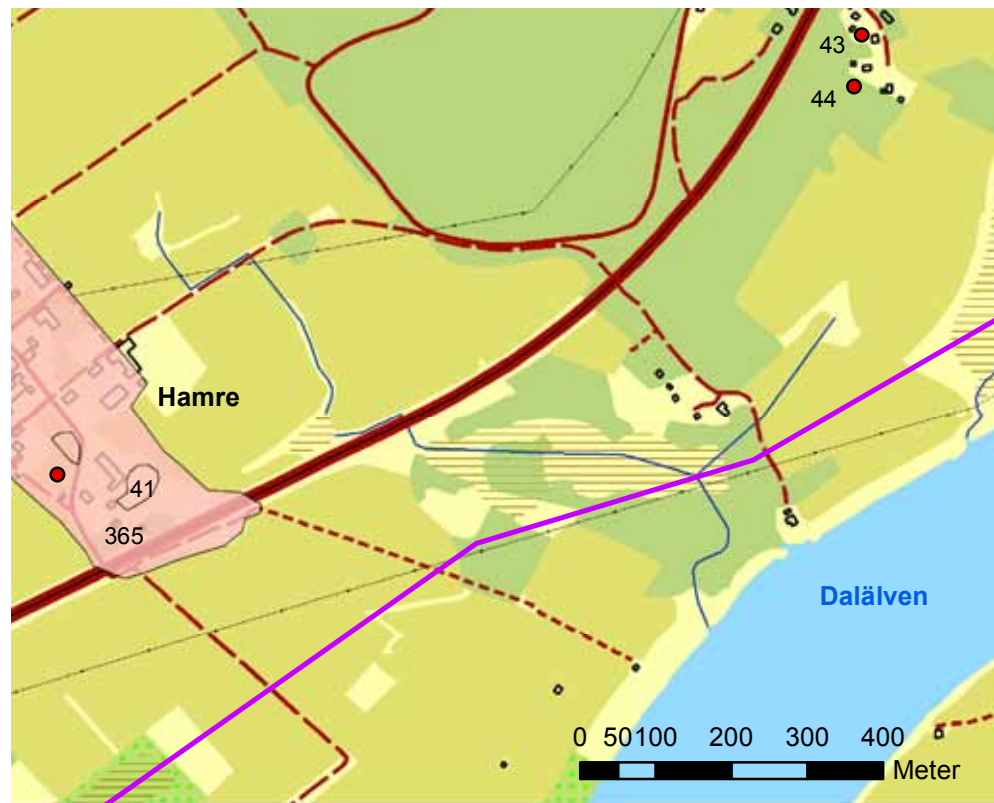
En översiktlig kartanalys gjordes av området vid Stålbo torplämning. Analysen syftade till att fastställa lämningens utbredning och om möjligt även dess ålder.

Fördjupad fornminnesinventering

Inventeringens syfte var att lokalisera och i möjligaste mån avgränsa fysiska lämningar och strukturer inom utredningsområdet. Hela ledningssträckan gick över till fots. Nya relevanta lämningar beskrevs enligt Riksantikvarieämbetets praxis och mättes in med GPS kopplad till en handdator med underlagskartor. I vissa fall fotograferades lämningarna med digitalkamera. Provstick med jordsond gjordes för kunna begränsa diffusa lämningar.

Kunskapsläge

De många platserna med blästslogg och ett flertal gravfält tyder på att Hedemora–Husby varit en av Dalarnas centralbygder under järnåldern (Sandberg 1990). Hedemora är också Dalarnas enda officiella medeltida stad och fick stadsprivilegier 1446. Hedemora verkar dock ha varit något av ett maktcentrum redan tidigare under medeltiden. Både borganläggningen på Grådönäset

Figur 3. Utredningsområdet vid Hamre med stensättningarna RAÄ-nr 43 och 44 samt slaggförekomsten 41 och del av bytomten 366 markerade på utdrag ur fastighetskartan. Mittan av ledningsgatans sträckning markerad med lila. Skala 1:10 000.

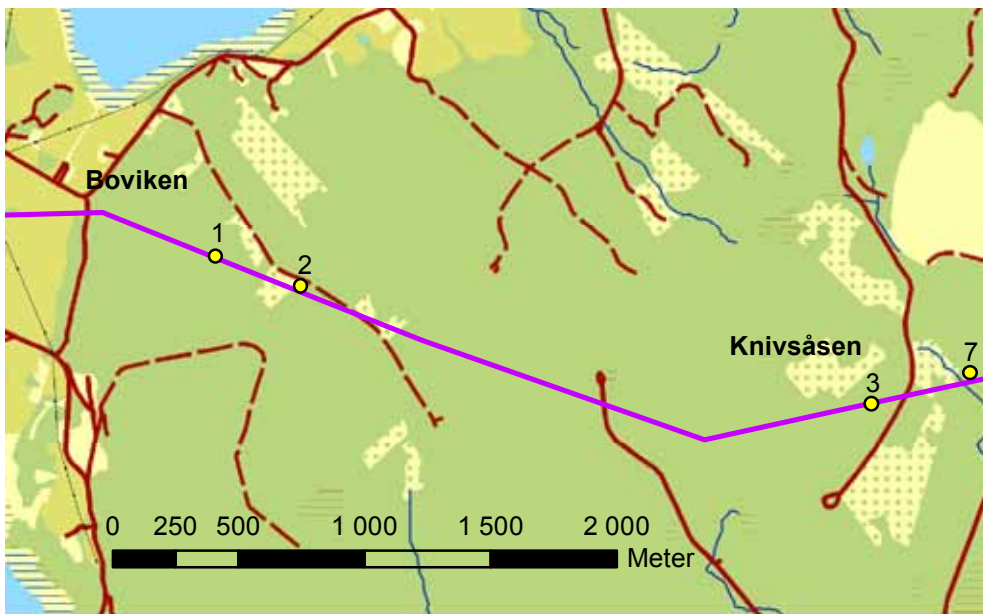
och fogdegården på Borgaholm var i bruk på 1300-talet. De äldsta skriftliga beläggen där Hedemora nämns är också från 1300-talets andra hälft (Nordin 2009).

Garpenberg är en utpräglad bergslagsbygd. Runt om i landskapet finns talrika lämningar efter både äldre och nyare tiders gruv- och hyttverksamhet. Det finns tecken som tyder på att brytning av kopparmalm kan ha börjat redan under senare delen av järnåldern (Qvarfort 1981). Det var dock under medeltiden som det verkligen tog fart med metallhanteringen i Garpenberg och bygden skapades. Det äldsta skriftliga belägget för Garpenberg är från 1402 (Landeolm 1999).

Ledningsgatan går genom två helt olika sorters terräng. Den flacka sedimentmarken invid Dalälven, vilken präglats av jordbruk, och den kuperade moränmarken österut mot Garpenberg, vilka präglats av skogs- och bergsbruk. Detta innebar att man kunde förvänta sig olika typer av lämningar beroende på i vilken typ av terräng man befann sig.

Både Hedemora och Garpenbergs socknar fornminnesinventerades 1963 och revideringsinventerades 1989–90 respektive 1990. Det var endast två sedan tidigare kända lämningar som direkt berördes av den planerade ledningsgatan, RAÄ-nr Garpenberg 14:1 och 220:1 (figur 2). RAÄ-nr 14:1 utgörs av ett mindre gruvområde, Torrbergsgruvorna och RAÄ-nr 220:1 av en torplämning, Stålbo.

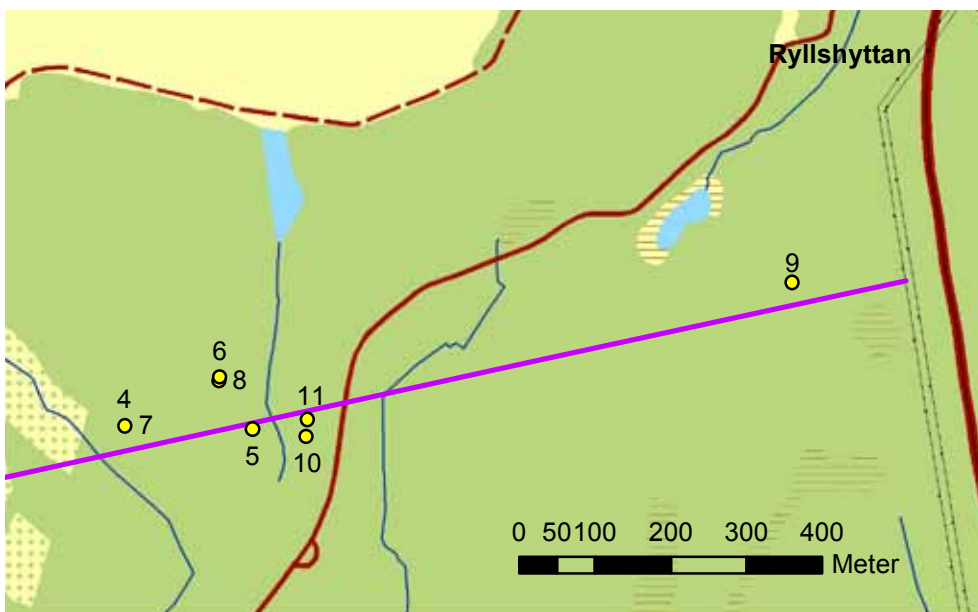
Ledningsgatan passerade dessutom i närheten av ett flertal lämningar, bland annat stensättningarna RAÄ-nr 43 och 44, slaggförekomsten RAÄ-nr 41 och bytomten RAÄ-nr 456 i Hedemora socken samt gruvområdena RAÄ-nr 82, 83 och 221 i Garpenbergs socken (figur 2 och 3).

Figur 4. Utdrag ur fastighetskartan med kolbottnarna nr 1-3 och 7 markerade med gult. Skala 1:30 000.

Undersökning

Den fördjupade fornminnesinventeringen genomfördes under tre dagar i slutet av april till början av maj. Den planerade sträckningen för ledningsgatan gick systematiskt över till fots. Sträckningens mitt var utmärkt med käppar och ledningsgatans totala bredd, 40 meter, markerades av rödmålning på träden. Detta innebar att det var relativt lätt att orientera sig och följa den planerade ledningsgatan. Dessutom användes en handdator med GPS och underlagskartor. Områdena kring de planerade ledningsstolparna och kring torplämningen RAÄ-nr 220 granskades extra noga. Provstick med sond gjordes för att kunna avgränsa några av de mer diffusa kolbottnarna. Den planerade ledningsgatan sträckte sig från en transformatorstation vid Hedemora avfallsanläggning vi-

Figur 5. Utdrag ur fastighetskartan med kolbottnarna nr 7-9, odlingarna nr 4 och 6, gropen nr 5, husgrunden nr 10 och brunnen nr 11 markerade med gult. Skala 1:10 000.

dare mot Holmsjön där den gick över Dalälven mot Boviken över Knivsåsen för att ansluta till befintlig kraftledning söder om Ryllshyttan (figur 1). Den totala sträckan var ca 10 km. Terrängen vid Dalälven var flack och låglänt och bestod huvudsakligen av olika former av odlingsmark. Bitvis var marken sank med stora grävda diken för avvattnings. Öster om Boviken bestod terrängen av skogsbeväxt kuperad moränmark. Skogsmarken varierade från slybeväxta hyggen till gles äldre barrskog. Oftast utgjorde terräng eller vegetation inte något hinder i inventeringsarbetet. Hyggen med tät slyvegetation var naturligtvis svåra att inventera med har genomsökts. Den enda sträcka som inte genomsöktes var där ledningsgatan passerade genom en energiskogsodling mellan Hamre och Dalälven.

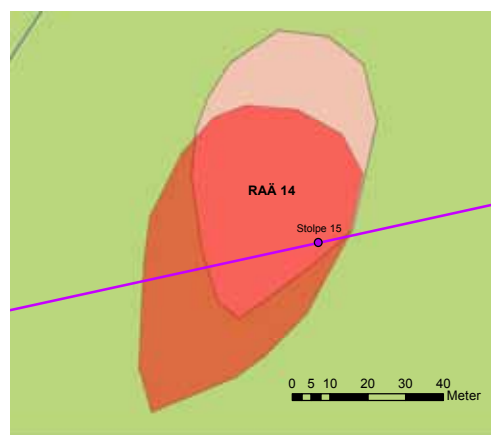
Resultat

Totalt kunde 11 nya lämningar konstateras inom utredningsområdet. Samtliga låg i skogsmarken mellan Boviken och Ryllshyttan (figur 4 och 5). Lämningarna bestod av sex kolbottnar, två odlingslämningar och en grop med oklar funktion samt en husgrund och en brunn vid torplämningen RAÄ 220. Dessutom justerades geometrin för gruvområdet RAÄ-nr 14.

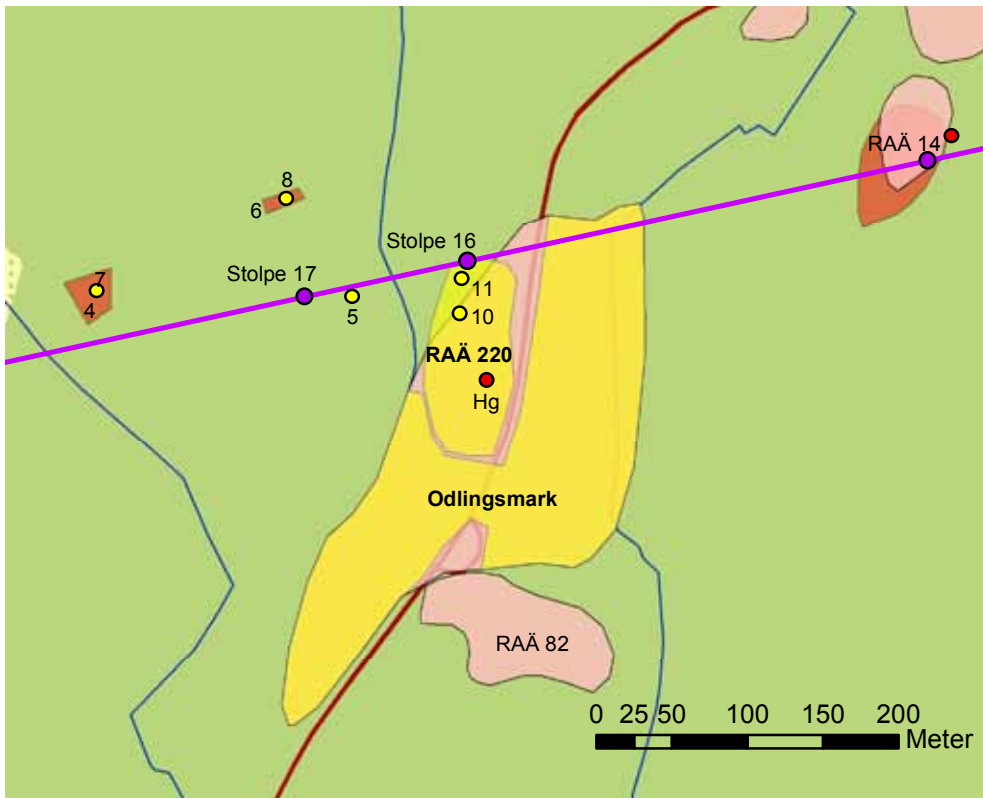
Tre av kolbottnarna, nr 1, 2 och 3 kunde bestämmas till kolbottnar efter resmilor. De övriga tre, nr 7, 8 och 9 var svårare att bestämma. Storleken på kolbottnarna var 10–13 meter i diameter. Inga lämningar efter kolarkojor kunde iaktas i närheten av kolbottnarna. De båda odlingslämningarna, nr 4 och 7 var relativt små med stora mängder röjningssten i anslutning till odlingsytan. Två av kolbottnarna, nr 7 och 8, var placerade på de båda odlingsytorna. En grop med oklar funktion, nr 5, dokumenterades också. För en fullständig beskrivning av lämningarna, se bilaga 1.

Dessutom kunde det konstateras att begränsningen för gruvområdet vid Torrbergsgruvorna, RAÄ-nr 14, låg ca 30 meter för långt norrut (figur 6). Därför gjordes en ny inmätning av området med hjälp av GPS kopplad till handdator. På platsen ska enligt uppgift även två lodräta hållar med älvkvarnar finnas. Dessa kunde inte återfinnas, vilket också var fallet vid revideringsinventeringen 1990.

Området vid torplämningen Stålbo, RAÄ-nr 220, undersöktes extra för att försöka fastställa dess fornlämningsstatus (figur 7). Området var tydligt präglad av senare tiders verksamhet. En mindre väg hade dragits genom gårdstomten i relativt modern tid. Dessutom har ett dike anlagts i områdets västra kant. Den bostadsgrund och jordkällare som fanns i den tidigare beskrivningen återfanns. Ännu en husgrund, nr 11, och en brunn, nr 10, kunde konstateras i nordvästra delen av området. Spår efter ytterligare två möjliga grunder fanns ca 5 m östsydöst om grund 11 och ca 40 m söder om den tidigare registrerade husgrunden. Odlingsmarken verkade stämma bra med tidigare avgränsning. Den var emellertid igenplanterad med gran och det var svårt att se några äldre

Figur 6. Gruvområdet RAÄ-nr 14. Den gamla begränsningen markerad med rosa och den nya begränsningen med rött. Ledningsgatans mittlinje och placeringen för stolpe nr 15 markerade med lila. Skala 1:2 000.

Figur 7. Stålbo torplämning. Den äldre avgränsningen i bakgrunden markerad med rosa och den nya avgränsningen med gult. Den nya husgrunden och brunnen, nr 11 och 10, markerade med gula punkter. Ledningsgatans mittlinje samt stolpe 16 och 17 markerade med lila. Skala 1.5 000.

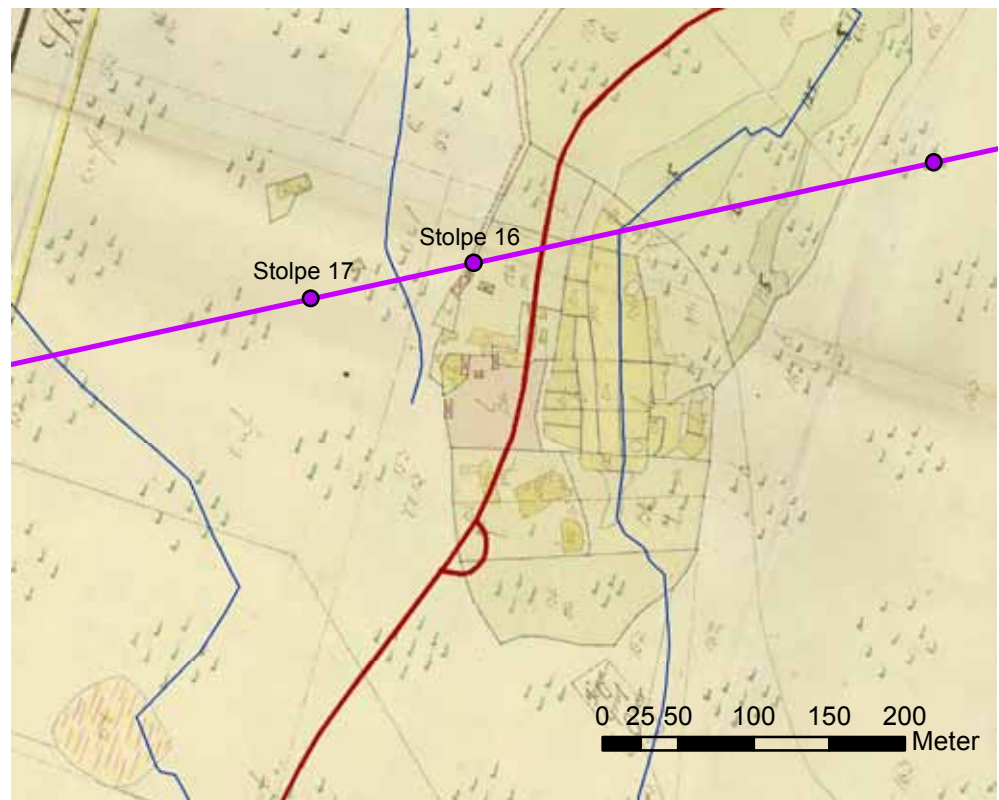
strukturer. Tidigare skiljde man inte ut själva gårdstomten från odlingsmarken när t.ex. torp och fäbodars beskrevs och ritades in i fornminnesregistret. I och med digitaliseringen av fornminnesregistret rekommenderar dock Riksantikvarieämbetet numera att bebyggelse och odlingsmark ska delas upp i separata enheter för bättre sökbarhet. Denna rekommendation har följts i rapporten.

Görs en jämförelse med skifteskartan från 1811 ligger den tidigare registrerade husgrunden inom det område som då definierades som gårdstomt, den rosa ytan med fyra byggnader (figur 8). Men det låg även byggnader på den angränsande ängsmarken och den nyfunna husgrunden överensstämmer med en av de två byggnaderna.

Tolkning

Det fanns två huvudtyper av kolmilor, liggmilor och resmilor. Liggmilebottarna är oftast rektangulära med relativt djupa stybbgropar eller stybbdiken runt kanten. Resmilebottarna är runda med oftast flacka stybbgropar eller stybbdiken. Tre av kolbottarna som registrerades, nr 7-9 var svårbedömda vad gäller typ. Trots att någon tydlig form inte kunde urskiljas är det ändå troligast att det har rört sig om resmilor. Dels saknades de djupa stybbdiken som ofta finns runt liggmilebottarna och dels var övriga kolbottnar lämningar efter resmilor. Samtliga nyregistrerade kolbottnar utgör därmed övriga kulturhistoriska lämningar.

Odlingslämningen nr 6 fanns med på storskifteskartan från 1811, men det gjorde inte odlingslämning nr 4. Troligen har den tillkommit efter storskiftet. Det är troligt att kolbottarna 7 och 8, som var belägna på odlingslämning

Figur 8. Stålbo på storskifteskartan från 1811 med ledningsgatans mittlinje samt stolpe 16 och 17 markerade. Storskifteskartan har rektifierats mot fastighetskartan, därför syns den moderna vägen och vattendragen. Skala 1:5 000.

4 respektive 6, har anlagts efter att odlingen har upphört. Strax norr om gropan, nr 5, syns också en liten kvadratisk odlingsyta på storskifteskartan. Den kunde dock inte upptäckas i terrängen. Men det är möjligt att gropan och odlingsytan kan ha något samband. Kanske har gropan varit en mindre källare eller något liknande.

Vad gäller torplämningen Stålbo, RAÄ-nr 220, verkar området ha påverkats kraftigt under senare tid av både bebyggelse, en väg och ett dike. Enligt Rönnegård (1957) finns Stålbo omnämnt i en husförhörslängd från 1694. Där fanns då tre hushåll, men vi vet inte exakt var byggnaderna låg. Det är dock inte omöjligt att torpet legat på samma plats sedan slutet av 1600-talet. Odlingsmarkens yttre begränsning öster om vägen stämmer med storskifteskartan från 1811, men i övrigt var det svårt att se några äldre strukturer. Även husgrund nr 11 stämmer med en byggnad på storskifteskartan. Den ligger på ängsmarken strax norr om själva gårdstomten. På ekonomiska kartan från 1963 fanns ett bostadshus och tre uthus markerade, men de verka ha andra lägen än byggnaderna på storskifteskartan. Bostadsgrunden och jordkällaren verkade utifrån utseende och material härröra från 1900-talsbebyggelse. Någon öppen odlingsmark fanns inte på ekonomiska kartan utan verkar redan då ha blivit planterad med gran. Vägen genom gårdstunet fanns på ekonomiska kartan men saknas på storskifteskartan. Det dike som går i områdets västra kant saknas på både ekonomiska kartan och storskifteskartan. Det har troligen tillkommit i samband med att Lilla Ryllshyttesjön togs i anspråk som slamdamm. Då torplämningen Stålbo är tillkommen under 1600-talet bör den enligt Riksantikvarieämbetets praxis betraktas som fast fornlämning. Odlingsmarken däremot bedöms som övrig kulturhistorisk lämning.

Konsekvenser och rekommendationer

Dalarnas museum föreslår att stolpe nr 15, vilken är planerad att stå precis utanför stängslingen vid gruvområdet RAÄ-nr Garpenberg 14:1, flyttas minst 10 meter åt öster. Gruvområdet är registrerat som fast fornlämning och det är länsstyrelsen som beslutar om hur stort fornlämningsområdet runt själva lämningen är. Miljön vid gruvområdet är välbevarad med ett ålderdomligt utseende med flera små gruvhål inom ett begränsat område och har ett stort upplevelsevärde. Stolpe 16 är placerad i kanten av torplämningen Stålbo, RAÄ-nr 220. Risk finns att husgrund 11 kan skadas. Det vore därför önskvärt om stolpen kunde flyttas ca 10 m, antingen åt öster eller åt väster. I övrigt bedöms inga stolpar vara planerade på så sätt att de riskerar att skada någon lämning. Ytterligare lämningar ligger visserligen inom ledningsgatans område, men då deras position nu är känd bör eventuella körskador vid stolpsättning och ledningsdragning kunna undvikas om de markeras genom t.ex. snitsling.

Måluppfyllelse

Utredningen har uppnått de målsättningar som sattes i undersökningsplanen. Hela ledningssträckan, utom ett mindre område med energiskog, har inventerats. De nya lämningar som påträffades har dokumenterats och mäts in med GPS kopplad till en handdator. Redan registrerade lämningar har besökts och kontrollerats mot FMIS. Torplämningen RAÄ-nr Garpenberg 220:1 inventerades extra noga för att fastställa dess fornlämningsstatus.

Sammanfattning

Vattenfall Eldistribution AB planerar att anlägga en luftburen kraftledning mellan Hedemora och Garpenberg i Hedemora kommun. Då flera forn- och kulturlämningar kunde komma att beröras fick Dalarnas museum i uppgift att inventera hela ledningssträckan, vilken var ca 10 km, för att klargöra fornlämningsförhållandena.

Totalt kunde 11 nya lämningar registreras. Dessa utgjordes av sex kolbottnar, två odlingslämningar och en grävd grop samt en husgrund och en brunn i anslutning till torplämningen RAÄ-nr Garpenberg 220:1. Området vid torplämningen undersöktes extra noga för att försöka fastställa dess fornlämningsstatus. Dessutom justerades läget för gruvområdet RAÄ-nr Garpenberg 14:1.

Samtliga lämningar, utom gruvområdet och torplämningen, bedömdes som övriga kulturhistoriska lämningar. Dalarnas museum föreslår att stolpe nr 15 flyttas minst 10 m österut för att inte riskera skador på den berörda fasta fornlämningen, gruvområdet RAÄ-nr Garpenberg 14:1. Vi föreslår också att stolpe 16 flyttas ca 10 m ifrån husgrunden i torplämningen RAÄ-nr Garpenberg 220.

Referenser

- Landeholm, Sanna. 1999. Nedre Bergslagen i Dalarna. Atlas över Sveriges bergslag. Jernkontoret, Bergshistoriska utskottet, serie H 108. Stockholm.
- Nordin, Jonas M. 2009. Det medeltida Dalarna & Västmanland – en arkeologisk guidebok. Lund.
- Sandberg, Fredrik. 1990. Järnåldern. I: Alla tiders landskap. Dalarnas hembygdsbok 1990. Falun.
- Qvarfort, Ulf. 1981. Sulfidmalmshanteringens början vid Garpenberg och Öster Silvberg. Jernkontorets bergshistoriska utskott H 20. Stockholm.
- Rönnegård, Sam. 1957. Garpenbergs socken. Stockholm.

Arkiv

FMIS. Riksantikvarieämbetets fornminnesinformation, www.fmis.raa.se
Lantmäteriet, Arkivsök: Lantmäteristyrelsens arkiv, U13-47:2, www.lantmateriet.se

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsens diarienummer:	431-248-11
Länsstyrelsens beslutsdatum:	2011-02-25
Ekonomiskt kartblad:	12G 7c, 12G 7d
Socken:	Hedemora och Garpenberg
Fornlämning, raä nr:	Garpenberg 14 och 220
Koordinater, SV (RT 90, 2,5 gon V):	x 6686950, y 1515150
Höjd (RH 70):	85–230 m.ö.h.
Uppdragsgivare:	Vattenfall Eldistribution AB
Utförandetid:	29/4 – 6/5 2011
Fälttid:	24 timmar
DM projektnummer:	1471
DM diarienummer:	88/11
Arkeologisk personal:	Greger Bennström
Projektansvarig:	Greger Bennström

Dokumentationsmaterialet bestående av 5 digitala bilder och 4 shapefiler förvaras på Dalarnas museum. Inga fynd tillvaratogs.

Figurförteckning

Figur 1. Utdrag ur fastighetskartan med den planerade ledningens sträckning markerad med lila. Rutorna hänvisar till detaljkartor, figur 2–5. Skala 1:100 000.

Figur 2. Östligaste delen av utredningsområdet med gruvområde RAÄ-nr 14 och torplämning RAÄ-nr 220 samt gruvområdena RAÄ-nr 82, 83 och 221 markerade på utdrag ur fastighetskartan. Mitten av ledningsgatans sträckning markerad med lila. Skala 1:10 000.

Figur 3. Utredningsområdet vid Hamre med stensättningarna RAÄ-nr 43 och 44 samt slaggförekomsten 41 och del av bytomten 356 markerade på utdrag ur fastighetskartan. Mitten av ledningsgatans sträckning markerad med lila. Skala 1:10 000.

Figur 4. Utdrag ur fastighetskartan med kolbottnarna nr 1-3 och 7 markerade med gult. Skala 1:30 000.

Figur 5. Utdrag ur fastighetskartan med kolbottnarna nr 7-9, odlingarna nr 4 och 6, gropen nr 5, husgrunden nr 10 och brunnen nr 11 markerade med gult. Skala 1:10 000.

Figur 6. Gruvområdet RAÄ-nr 14. Den gamla begränsningen markerad med rosa och den nya med rött. Ledningsgatans mittlinje och placeringen för stolpe nr 15 markerade med lila. Skala 1:1 000.

Figur 7. Stålbo torplämning. Den äldre avgränsningen i bakgrunden markerad med rosa och den nya avgränsningen med gult. Den nya husgrunden och brunnen, nr 11 och 10, markerade med gula punkter. Ledningsgatans mittlinje samt stolpe 16 och 17 markerade med lila. Skala 1:5 000.

Figur 8. Stålbo på storskifteskartan från 1811 med ledningsgatans mittlinje samt stolpe 16 och 17 markerade. Storskifteskartan har rektifierats mot fastighetskartan, därför syns den moderna vägen och vattendrag. Skala 1:5 000.

Inv nr 1

Kolbotten efter resmila, ca 11 m diam. Synlig som en plan stenröjd yta med ett svagt hak i S och Ö. I S och Ö är även antydan till en flack stybbvall ca 2 m br och 0,1-0,2 m h. Kol och sot framkom vid provstick. Beväxt med ett 20-tal granar, 1 tall och 3 björkar. 14 m SV om rågång (NV-SÖ). V-sluttande stenig moränmark. Skogsmark, tät blandskog med övervägande gran.

Antikvarisk bedömning: övrig kulturhistorisk lämning.

Inv nr 2

Kolbotten efter resmila, ca 11 m diam. Ojämn urgrävd yta. Stybbvall runt kanten, 2 m br och 0,1-0,3 m h. Utanför vallen är en stybbränna 1 m br och 0,1-0,2 m dj, sedan ytterligare en oregelbunden stybbvall, intill 3 m br och 0,4 m h, kraftigast i NV och SÖ. En äldre körväg (NÖ-SV) går över kolbotten. Beväxt med 7 granar, 3 björkar och 1 tall. 8 m SSV om skogsbilväg (VNV-ÖSÖ). Flackt NV-sluttande moränmark. Skogsmark, gles barrskog, hyggeskant.

Antikvarisk bedömning: övrig kulturhistorisk lämning.

Inv nr 3

Kolbotten efter resmila, 13 m diam. Plan yta, stybbvall runt om, 2-3 m br och 0,3-0,4 m h. Mindre körsador i vallens V del. Beväxt med ett 10-tal småtallar. Flackt SÖ-sluttande moränmark. Skogsmark, hyggeskant, barrskog.

Antikvarisk bedömning: övrig kulturhistorisk lämning.

Inv nr 4

Odlingslämning, ca 30x20 m (NNV-SSÖ) avgränsad mot omgivande mark av röjningssten. I VSV kanten är 2 murliknande röjningsrösen, 7 resp. 5 m l, 2,5 m br och 0,5 m h, bestående av 0,1-0,5 m st stenar. I SSV hörnet är ett stort röjningsröse, ovalt, 7x6 m (NV-SÖ) och 1,5 m h, bestående av 0,1-0,6 m st stenar. Även i NNV och SSÖ kanterna ligger enstaka röjningsstenar. Beväxt med björk, gran och några mindre tallar. Mitt på odlingen är en kolbotten, se nr 7. Svagt S-sluttande moränmark. Skogsmark, äldre slybeväxt hygge.

Antikvarisk bedömning: övrig kulturhistorisk lämning.

Inv nr 5

Grävd grop, närmast kvadratisk, 2x2 m (NNV-SSÖ till ÖNÖ-VSV) och 0,6 m dj. I S kanten är 4 större (0,6-0,8 m) och 4 mindre stenar på rad. Oklar funktion. Beväxt med 2 granar och

2 björkar. Flackt SÖ-sluttande moränmark. Skogsmark, björkskog.

Antikvarisk bedömning: övrig kulturhistorisk lämning.

Inv nr 6

Odlingslämning, 25 x 8 m (ÖNÖ-VSV). I NNV avgränsad av ett hak och i SSÖ och VSV av röjningssten. I SSÖ är ett murliknande röjningsröse 25 m l (ÖNÖ-VSV), 2 m br och 0,7 m h, bestående av 0,1-0,7 m st stenar. I VSV är ett röjningsröse 7 m l (NNV-SSÖ), 1,5 m br och 0,5 m h, bestående av 0,1-0,5 m st stenar. Odlingsytan finns markerad på storskifteskartan (U13-47:2). Beväxt med flera björkar och tallar samt några granar. Mitt på odlingen är en kolbotten, se nr 8. Flackt S-sluttande moränmark. Skogsmark, björkskog.

Antikvarisk bedömning: övrig kulturhistorisk lämning.

Inv nr 7

Kolbotten, troligen efter resmila, ca 10 m diam. Sönderplöjd av äldre markberedning. Kol och sot framkom vid provstick. Beväxt med ett 20-tal björkar, ett 10-tal tallar och några granar. Belägen på odling nr 4. Svagt S-sluttande moränmark. Skogsmark, äldre slybeväxt hygge.

Antikvarisk bedömning: övrig kulturhistorisk lämning.

Inv nr 8

Kolbotten, obestämd, med oklar avgränsning. I gammal rotvälta är rikligt med kol, så även i omgivande mark vid provstick. Belägen på odling nr 6. Flackt S-sluttande moränmark. Skogsmark, björkskog.

Antikvarisk bedömning: övrig kulturhistorisk lämning.

Inv nr 9

Kolbotten, troligen efter resmila, ca 11 m diam, med kol och sot i ytan. I SSÖ är en flack stybbgrop 4 m diam och 0,3 m dj. Söderkörd av äldre markberedning. Svagt Ö-sluttande moränmark. Skogsmark, planterad tallskog.

Antikvarisk bedömning: övrig kulturhistorisk lämning.

RAÄ 14

Som tidigare beskrivning, men området har flyttats ca 30 m söder ut.

Antikvarisk bedömning: fast fornlämning.

RAÄ 220

Som tidigare beskrivning med tillägg av nedanstående objekt. Dessutom har odlingsmarken

fått en egen geometri och torplämningen utökats något i nordväst.

Inv nr 10

Brunn, 1,3 m diam och 0,5 m dj. NÖ halvan skodd med 0,2-0,4 m st stenar. Ej vattenförande. 1 stor gran i SV kanten.

Inv nr 11

Husgrund Ca 10x5 m (NNÖ-SSV). Stensyll i NNÖ och ÖÖ intill 0,6 m h. VNV är ett hak mot omgivande mark. Beväxt med 2 stora tallar, 2 björkar och 2 granar.

Antikvarisk bedömning: Torplämningen bedöms vara fast fornlämning. Odlingssmarken bedöms som övrig kulturhistorisk lämning.

Dalarnas museum

Postadress

Box 22, 791 21 Falun

Besöksadress

Stigaregatan 2-4, Falun

Tel 023-76 55 00

info@dalarnasmuseum.se

www.dalarnasmuseum.se